

חוקרים את להקות הציפורים

הסתיו הגיע, וזהו זמן מצוין להרים את המבט לשמים ולצפות בלהקות הציפורים הנודדות שחולפות מעלינו. נתבונן בציפורים במעופן ונחקור את מבנה הלהקות.

כתבה ואיירה: מירי לשם-פלאי

מה הסיבה למבנה דמוי ראש חץ?

הציפור שעפה בראש המבנה "חותכת" את האוויר בכנפיה ומשקיעה מאמץ כדי להתגבר על התנגדות האוויר. הציפור שעפה מאחוריה נהנית מזרם אוויר מוחלש בזכות חברתה מלפנים, ופחות מתאמצת בעת הנפנוף בכנפיה. כך גם הציפור שמאחוריה וכן הלאה. ומה עם הציפור הראשונה? ובכן, כאשר היא מתעייפת היא מפנה את מקומה בראש הלהקה ואחת הציפורים האחרות מתחלפת איתה.

לאן הולכים?

ישראל נמצאת במסלול הנדידה של מיליוני ציפורים, וכמעט מכל אזור בארץ אפשר לצפות בהן. יש מקומות מומלצים במיוחד לצפייה בציפורים הנודדות, למשל שמורת טבע החולה.

מה לוקחים?

מחברת, כלי כתיבה, משקפת, מגדיר ציפורים

מתי כדאי לחקור?

בשעות הבוקר המאוחרות והצהריים תוכלו לראות בעיקר להקות של ציפורים גדולות החגות במעגלים. בשעת בין הערביים תוכלו לצפות בציפורים ממינים שונים, המתקבצות ללינת הלילה.

מדוע יש ציפורים שעפות במעגלים?

ציפורים גדולות כגון חסידות ושקנאים היו עלולות להתעייף עד מהרה מנפנוף בכנפיהן, במאמץ לשאת את גופן הגדול באוויר. לכן הן דואות מבלי להניע את כנפיהן כלל! הן נעזרות בזרמי אוויר חם העולים מן היבשה בסחרור, בצורת ארובה. הציפור נכנסת ל"ארובת" האוויר החם כשכנפיה פרושות לצדדים. היא נעה במעגל עם תנועת האוויר, וכך נישאת גבוה לשמים בלא מאמץ. כשהיא מגיעה לגובה רב היא עוזבת את זרם האוויר, גולשת מטה ומתקדמת (שוב, בלי כל מאמץ) עד לזרם הבא.

מדוע נודדות הציפורים?

ציפורים רבות נודדות בכל שנה, כאשר מזג האוויר מתחיל להתקרר, אל מקום חם יותר. למשל, החסידות מקננות בקיץ באירופה אך בחורף קשה להן למצוא מזון בארצות המושלגות ולכן הן יוצאות בסתיו למסע נדודים של אלפי קילומטרים דרומה. חלקן עוצרות בישראל וחלקן ממשיכות לאפריקה. באביב נודדות החסידות בחזרה לאירופה.

חוקרים את מבנה הלהקה

כשאתם צופים בלהקות הציפורים במעופן, שרטטו במחברת את הצורה של מבנה הלהקה. התבוננו במשקפת ונסו לזהות את הציפורים, אפילו זיהוי כללי (למשל ברווז, עוף דורס, ציפור שיר). אם יש לכם מגדיר ציפורים תוכלו להיעזר בו. רשמו ליד כל שרטוט את שם הציפור. בדקו: האם ראיתם ציפורים ממינים שונים שעפות במבנה דומה של להקה? והאם ראיתם ציפורים מאותו מין, שחלקן עפות במבנה אחד וחלקן במבנה שונה?

מבנים שונים ללהקות הציפורים

יש ציפורים שעפות בלהקה ללא כל סדר - למשל להקת זרזירים. ציפורים אחרות מסודרות במעופן במבנה מדויק של ראש חץ או בשורה. למשל, להקת עגורים. ויש להקות ציפורים שחגות במעגלים גדולים. למשל, להקת חסידות.